

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

Силабус навчальної дисципліни
«Основи нейропсихології»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 120 годин, 4 кредитів ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Час і місце (номер лекційного залу, аудиторії, лабораторії, студії тощо) проведення навчальної дисципліни визначається відповідно до затвердженого розкладу занять. м. Одеса, Воробйова, 11
Викладач(-і)	Євген Опря, д.мед.н., професор, завідувач кафедри Тетяна Чернова, к.мед.н., доцент кафедри Інга Пенюва, к.психол.н., асистент кафедри
Контактна інформація	Е-mail: tatyana.chernova@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 16.00 четвер, з 9.00 до 12.00 субота Он-лайн консультації за домовленістю з викладачем з 16.00 до 18.00 у будні, з 9.00 до 12.00 субота Посилання на он-лайн консультації надається кожній групі під час занять окремо

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікaція зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікaція здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи нейропсихології» є закономірності становлення, динамічної організації та вікових особливостей вищих психічних функцій, їх взаємовпливом у забезпеченні інтегративної психічної діяльності, а також із методами діагностики порушень, що виникають при локальних ураженнях мозку..

Мета навчальної дисципліни «Основи нейропсихології» – формування у здобувачів системних знань про мозкові механізми вищих психічних функцій, розуміння нейропсихологічних проявів порушень психічних процесів і станів людини, а також розвиток умінь застосовувати ці знання у діагностичній, консультативній, психотерапевтичній та реабілітаційній діяльності.

Завдання: Здобувачі освіти в процесі вивчення дисципліни отримують знання і навички, що необхідні для побудови оптимальної моделі поведінки при роботі з пацієнтами з нейропсихологічними порушеннями, самостійного опрацювання наукової літератури з нейропсихології, використання основних нейропсихологічних закономірностей як при

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

теоретичному дослідженні, так і при інтерпретації його результатів. Вони повинні досконало володіти теоретичними основами та найважливішими концептуальними положеннями побудови нейропсихологічних досліджень, знати та дотримуватися основних вимог щодо організації та специфіки проведення нейропсихологічного дослідження, формулювати робочі гіпотези та визначати дослідницькі завдання у нейропсихології. Окрім того, здобувачі повинні оволодіти основними дослідницькими техніками при діагностиці нейропсихологічних порушень та засвоїти необхідні вміння щодо володіння інструментарієм для перевірки об'єктивності та точності одержаної інформації у нейропсихологічному дослідженні.

Очікувані результати

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- основні нейропсихологічні теорії та концепції;
- мозкові механізми забезпечення вищих психічних функцій;
- особливості організації психічних процесів при різних формах уражень центральної нервової системи;
- основи методів нейропсихологічного обстеження;
- нейропсихологічні синдроми, що виникають при локальних ураженнях мозку;
- принципи побудови корекційно-реабілітаційних програм для осіб з нейропсихологічними порушеннями;
- морально-етичні аспекти нейропсихологічної діяльності.

вміти:

- застосовувати отримані знання для аналізу клінічних випадків;
- проводити нейропсихологічне обстеження;
- визначати нейропсихологічні синдроми та локалізацію уражень мозку;
- розробляти рекомендації для корекційно-реабілітаційних заходів;
- здійснювати аналіз і систематизацію отриманих нейропсихологічних даних;
- інтегрувати нейропсихологічні знання у процес психокорекції та психотерапії;
- демонструвати професійну етику та конфіденційність при роботі з пацієнтами.

Кінцеві цілі дисципліни

1. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загально-освітній культурний рівень.
2. Осмислювати професійні завдання, проблеми і задачі з позицій гуманістичних духовних цінностей.
3. Демонструвати розуміння сутнісного змісту категорій, теоретичних понять і законів нейропсихології та здатність оперувати ними у професійній діяльності.
4. Виявляти і прогнозувати тенденції перебігу нейропсихологічних порушень на основі знання їх закономірностей.
5. Здійснювати пошук необхідної для професійної діяльності інформації з різних джерел, зокрема, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
6. Вміти реферувати наукові джерела, обґрунтовуючи власні позиції щодо їх змісту, та робити самостійні висновки.
7. Бути спроможними самостійно обирати й застосовувати валідний та надійний

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

нейропсихологічний інструментарій і технології психологічного супроводу й допомоги в галузі охорони здоров'я.

8. Вміти формулювати мету і завдання досліджень та розгортати їх відповідно до цих формулювань.
9. Критично аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів нейропсихологічних досліджень, формулювати на їх основі аргументовані висновки.
10. Презентувати результати власних досліджень усно і письмово, зокрема, у формі тез, есе, за допомогою мультимедійних засобів.
11. Спроможність шукати власні способи вирішення нейропсихологічних проблем, що виникають у процесі професійної діяльності, аргументовано пропонувати їх зацікавленим суб'єктам.
12. Розуміти в усіх видах професійної діяльності важливість збереження та зміцнення соматичного і психічного здоров'я (власного й навколишніх), що інтегрується у почуттєвий стан загального благополуччя (згідно зі стратегією ВООЗ).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми навчання

Буде викладений у формі лекцій, практичних занять та організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Методи навчання. Використовуються словесні, наочні та інтегративні методи навчання. Під час вивчення дисципліни здобувачам освіти надається можливість засвоїти знання та вміння у форматі он-лайн з використанням ресурсів E-mail, ZOOM, Teams, Viber з урахуванням технічних можливостей кожного здобувача. Викладачі, закріплені за окремою групою, знаходяться в контакті в режимі он-лайн. Передбачена очна форма переважно для консультацій та відпрацювання практичних навичок з надання фахової психологічної допомоги на базі кафедри у встановлені дні та часи черговим викладачем.

Теми

1.	Вступ до нейропсихології: предмет, завдання, методи.
2.	Історія розвитку нейропсихології як науки.
3.	Анатомо-фізіологічні основи нейропсихології.
4.	Мозкові механізми вищих психічних функцій.
5.	Лівопівкульна та правопівкульна спеціалізація мозку.
6.	Асиметрія мозку та її роль у когнітивних процесах.
7.	Локальні ураження мозку: клініка та прояви.
8.	Нейропсихологічні синдроми.
9.	Нейропсихологія мовлення: афазії та їх діагностика.
10.	Мозкові механізми пам'яті та уваги.
11.	Порушення пам'яті при ураженнях головного мозку.
12.	Психофізіологічні основи емоційних процесів.
13.	Нейропсихологічні особливості дитячого віку.
14.	Вікові зміни нейропсихологічних функцій.
15.	Методи нейропсихологічної діагностики.
16.	Реабілітаційні підходи в нейропсихології.
17.	Стрес та його вплив на мозкову діяльність.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

18. Психосоматичні аспекти нейропсихологічних порушень.
19. Роль нейропсихолога у мультидисциплінарній команді.
20. Сучасні тенденції та перспективи розвитку
нейропсихології.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Лурія О. Р. Основи нейропсихології. – Київ: Видавництво «Основи», 2021. – 456 с.
2. Сігел Д., Брайсон Т. Секрети мозку: 12 стратегій розвитку дитини. – Київ: Наш формат, 2017. – 288 с.
3. Федько С. Л. Нейропсихологія навчання як сучасна міждисциплінарна галузь: перспективи і обмеження. // Наукові перспективи: Психологія. – 2023. – №1 (31). – С. 556–566.
4. Toomela A. What are Higher Psychological Functions? // Integrative Psychological and Behavioral Science. – 2016. – Vol. 50, №1. – P. 91–121.
5. Leisman G. Neuroscience in Education: A Bridge Too Far or One That Has Yet to Be Built: Introduction to the "Brain Goes to School" // Brain Sciences. – 2022. – Vol. 13, №1. – Article 40. DOI: <https://doi.org/10.3390/brainsci13010040>

Додаткова:

1. Матвієць Л. Г. Актуальні питання нейропсихологічного супроводу пацієнтів. – Київ: Медицина, 2020. – 214 с.
2. Вознюк О. В. Нейропедагогіка – потужний ресурс освіти дорослих // Андрагогічний вісник. – 2010. – №10. – С. 19–27.
3. Українська асоціація нейропсихології. URL: <https://uanp.org.ua/>
4. Cherry K. What Are Neurotransmitters? Function, Types and Potential Problems // Verywell Mind. – 2023. – 29 березня.
5. Crone E. The adolescent brain: Changes in learning, decision-making and social relations. – London: Routledge, 2016. – 276 p.
6. Corballis M. C., Häberling I. S. The Many Sides of Hemispheric Asymmetry: A Selective Review and Outlook // Journal of the International Neuropsychological Society. – 2017. – Vol. 23, №9–10. – P. 710–718.
7. Hussain S., Iltaf M., Nazir E. et al. A Comprehensive Review on Neurotransmitters, its biological importance and methods of analysis // The Journal of Microbiology and Molecular Genetics. – 2023. – Vol. 4. – P. 11–41. DOI: <https://doi.org/10.52700/jmmg.v4i3.132>
8. Sacks O. The Man Who Mistook His Wife for a Hat. – New York: Touchstone, 1998. – 233 p.
9. Webster R. A. (Ed.). Neurotransmitters, drugs and brain function. – Chichester: J. Wiley and Sons Ltd, 2001. – P. 251–264.
10. Психологія: реальність і перспективи. Збірник наукових праць №21 (2023): РДГУ. DOI: https://doi.org/10.35619/prap_rv.v1i21

Електронні інформаційні ресурси

1. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
2. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні». URL:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>

3. Постанова Кабінету Міністрів України №1545 «Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей з інвалідністю». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1545-2000-п>
4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини з інвалідністю та Порядку їх складання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1197-07>
5. Українська асоціація нейропсихології. URL: <https://uanp.org.ua>
6. Verywell Mind: What Are Neurotransmitters? Function, Types and Potential Problems. URL: <https://www.verywellmind.com/what-are-neurotransmitters-2795394>
7. BOO3: Neurological Disorders. URL: <https://www.who.int/health-topics/neurological-disorders>
8. Електронні ресурси на платформі ОНМедУ. URL: <http://info.odmu.edu.ua>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль

До контрольних заходів належить *поточний контроль*. Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на практичних заняттях. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів: усне опитування; тестові завдання; написання наукових повідомлень. Поточне оцінювання здобувачів вищої освіти відбувається на кожному занятті (повинно бути опитано не менше 30% здобувачів вищої освіти). Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою: «5», «4», «3», «2».

Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні практичної задачі, впевнено демонструє практичні навички, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє критичне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної практичної задачі, демонструє практичні навички з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє критичне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні практичної задачі, демонструє практичні навички з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні практичної задачі, не демонструє практичні навички.

Форми і методи підсумкового контролю: іспит.

До іспиту допускається здобувач, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувачів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється на останньому занятті.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.